

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 7 คน ได้แก่

1.1.1 ผู้วิจัย

1.1.2 ครูโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ จำนวน 6 คน ที่สมัครใจเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

1.1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ จำนวน 30 คน เพื่อทดลองปฏิบัติการ การแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาด และการแสดงความเคารพ ซึ่งได้มาจากการรายงานพฤติกรรมนักเรียนของฝ่ายปกครองและจากการสังเกตพฤติกรรมของครูข้อมูลมาใช้ในการทำหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 39 คน ประกอบด้วย

1.2.1 วิทยากรกระทำ AIC จำนวน 9 คน

1) ศึกษานิเทศก์เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จำนวน 2 คน

2) ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน

2) ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน

1.2.2 นักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ ช่วงชั้นที่ 2 และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเอาหลักการ และขั้นตอนตามแนวคิดของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ท (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 3-6 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1994 : 169-170) เป็นกระบวนการวิจัย มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วยขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผล (Reflection) มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการในขั้นวางแผนดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและปัญหา มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1.1 ประสานคณะผู้ร่วมวิจัยตามความสมัครใจ เพื่อเป็นคณะผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

1.1.2 ประชุมคณะผู้ร่วมวิจัยตามความสมัครใจ เพื่อเป็นคณะผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ในการวางแผนกรอบการดำเนินงานด้านการสร้างสรรค้วินัยนักเรียน

1.1.3 ประสานผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ เกี่ยวกับวินัยของนักเรียน โดยขอข้อมูลจากฝ่ายปกครอง และครูผู้เข้าร่วมวิจัย

1.1.4 ประชุมวิทยากรกระบวนการทำ AIC จำนวน 9 คน ประกอบด้วยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 7 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน

1.1.5 เตรียมความพร้อมด้านข้อมูลโดยการศึกษาจากรายงานพฤติกรรมนักเรียนของฝ่ายปกครองและจากการสังเกตของครูผู้ร่วมวิจัย

นักเรียนกลุ่มโรงเรียนเทศบาลช่วงชั้นที่ 2 เพื่อกำหนดจุดพัฒนาโดยการจัดประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่พบในโรงเรียนเทศบาล 4 ที่สำคัญจำเป็นต้องแก้ไข ด้านพฤติกรรมความมีวินัยในการแต่งกายการรักษาความสะอาดและการแสดงความเคารพที่ครูประจำชั้นได้พบเห็นอยู่เป็นประจำทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนจากรายงานสรุปความประพฤติกของฝ่ายปกครองและ ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนา ซึ่งในปีการศึกษา 2549 ได้ร่วมกันกับฝ่ายบริหารและคณะครู ประเมินปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ตลอดจนสอบถามครู สำรวจความต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรสร้างวินัยนักเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่ประชุมมีมติร่วมกัน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 30 คน ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์กรอบเนื้อหาและกรอบกลยุทธ์เพื่อพัฒนา ดังนี้ คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดและด้านการแสดงความเคารพ

1.1.6 ประชุมคณะครูทุกคน ศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อระดมความคิดในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เลือกรประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนาเป็นหลักสูตรเกี่ยวกับวินัยในด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดและการแสดงความเคารพ วางแผนพัฒนา กำหนดวิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ และภาระงานที่จะต้องดำเนินการ

1.2 กลยุทธ์การพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา ตามประเด็นปัญหาการดำเนินงานเพื่อรูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

1.2.2 คณะผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์ปัญหากำหนดจุดพัฒนาโดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้

1) จัดประชุมปฏิบัติการแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

(Stakeholders) โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (Appreciation Influence Control : AIC) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อสร้างความตระหนัก และระดมความคิดในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์/กิจกรรม และการประเมินผล

2) การนิเทศภายใน เพื่อแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแล และช่วยเหลือผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ไปทดลองปฏิบัติจริง ระหว่างการดำเนินงานสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยผู้นิเทศอาจเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นิเทศ

1.2.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ผู้วิจัยได้กำหนดแผนปฏิบัติการการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกำหนดเป็นแผนการวิจัยตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดังกิจกรรมที่เสนอดังตารางที่ 4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4 แผนปฏิบัติการ การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ วิทยาลัยศึกษา โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์ท่า เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ วงรอบที่ 1

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินการ	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
1. จัดประชุมปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC)Appreciation-A	เป้าหมายกิจกรรม - เพื่อให้ผู้เข้าร่วมยอมรับ ชื่นชม ให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยไม่รู้สึกตัวซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการกำหนด “วิสัยทัศน์ร่วม” เพราะแต่ละคนใช้จินตนาการ ได้เต็มที่โดยไม่ถูกจำกัดด้วยปัจจัยและสถานการณ์ต่างๆ	1 วัน	1. ผู้ศึกษาค้นคว้า 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 4. วิทยากร	รวบรวมข้อมูล	เอกสาร ประกอบการประชุม	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย 3. วิทยากร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินงานกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
Influence-I	เป้าหมายกิจกรรม - เพื่อให้ผู้เข้าประชุม กำหนดยุทธศาสตร์ที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน อันทำให้ได้หลักสูตรที่ดี ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกัน	1 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 4. วิทยากร	การสัมภาษณ์	1. เอกสารประกอบการประชุม 2. แบบสัมภาษณ์	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย
Control-C	เป้าหมายกิจกรรม - เพื่อให้ผู้เข้าประชุม นำเนื้อหาหลักสูตรมา กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม	2 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 4. วิทยากร	การสัมภาษณ์	1. เอกสารประกอบการประชุม 2. แบบสัมภาษณ์	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
2. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผน	<p>- เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 3 ด้าน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านความแต่งกาย 2. ด้านความสะอาด 3. ด้านการแสดงความเคารพ 	30 วัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ 3. การนิเทศภายใน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบบันทึกภายใน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย
3. การนิเทศภายใน	<p>- เพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ</p>	3 ครั้ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ 3. การนิเทศภายใน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบบันทึกการนิเทศภายใน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการ ดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูล
4. การประเมินผล	เป้าหมายกิจกรรม - เพื่อประเมินและ สรุปผลการดำเนินงาน	2 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย	การสัมภาษณ์	แบบสัมภาษณ์	1. กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 5 แผนปฏิบัติการ การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ วิทยาลัยศึกษา โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์ท่าเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ งบประมาณปี 2565

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
1. การประชุม	เป้าหมายกิจกรรม 1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย	1. การสัมภาษณ์ 2. บันทึกการประชุม	1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบรายงานการประชุม	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย
2. การนิเทศภายใน	เป้าหมายกิจกรรม เพื่อติดตาม กำกับดูแลช่วยเหลือ แนะนำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	30 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
3. การคัดเลือกนักเรียนดีเด่น - ด้านการแต่งกาย - ด้านการรักษากาย สะอาด - ด้านการแสดงความเคารพ	เป้าหมายกิจกรรม 1. เพื่อให้มีนักเรียนดีเด่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่นักเรียนอื่น 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่นเกิดความระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง	2 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 25 คน	การสังเกต	แบบสังเกต	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. นักเรียนชั้นป.6
4. การประเมินผล	เพื่อประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน	2 วัน	1. ผู้ศึกษา 2. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์	1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา 2. กลุ่มเป้าหมาย

2. ปฏิบัติการ (Action)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามลำดับ เริ่มตั้งแต่การจัดประชุมปฏิบัติการแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อกำหนดรูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนจากการระดมความคิดของผู้มีส่วนได้เสีย เริ่มตั้งแต่การกำหนดการประเมินผล โดยใช้เวลาในการจัดประชุม 2 วัน เมื่อได้หลักสูตรและกิจกรรมจากการประชุมปฏิบัติการแล้ว ต่อจากนั้นก็นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย โดยมีกิจกรรมการนิเทศภายในสนับสนุนในวงรอบที่ 1 และจากนั้นจะจัดประชุมผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานมาวิเคราะห์ สรุปจุดเด่นจุดด้อยของการดำเนินงาน พัฒนาต่อยอดจุดเด่น และนำข้อสรุปที่ด้อยไปปรับปรุงกิจกรรมในวงรอบที่ 2

รูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน วงรอบที่ 2 ได้จัดประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อทบทวนผลการดำเนินงานในอันที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในวงรอบที่ 2 นี้ ได้เพิ่มกลยุทธ์การนิเทศภายในให้เข้มข้น มีกิจกรรมคัดเลือกนักเรียนที่มีวินัยในตนเองดีเด่น ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษา ความสะอาดและด้านการแสดงความเคารพ ประเภทละ 10 คน แล้วสรุปผลการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 เป็นกิจกรรมสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง

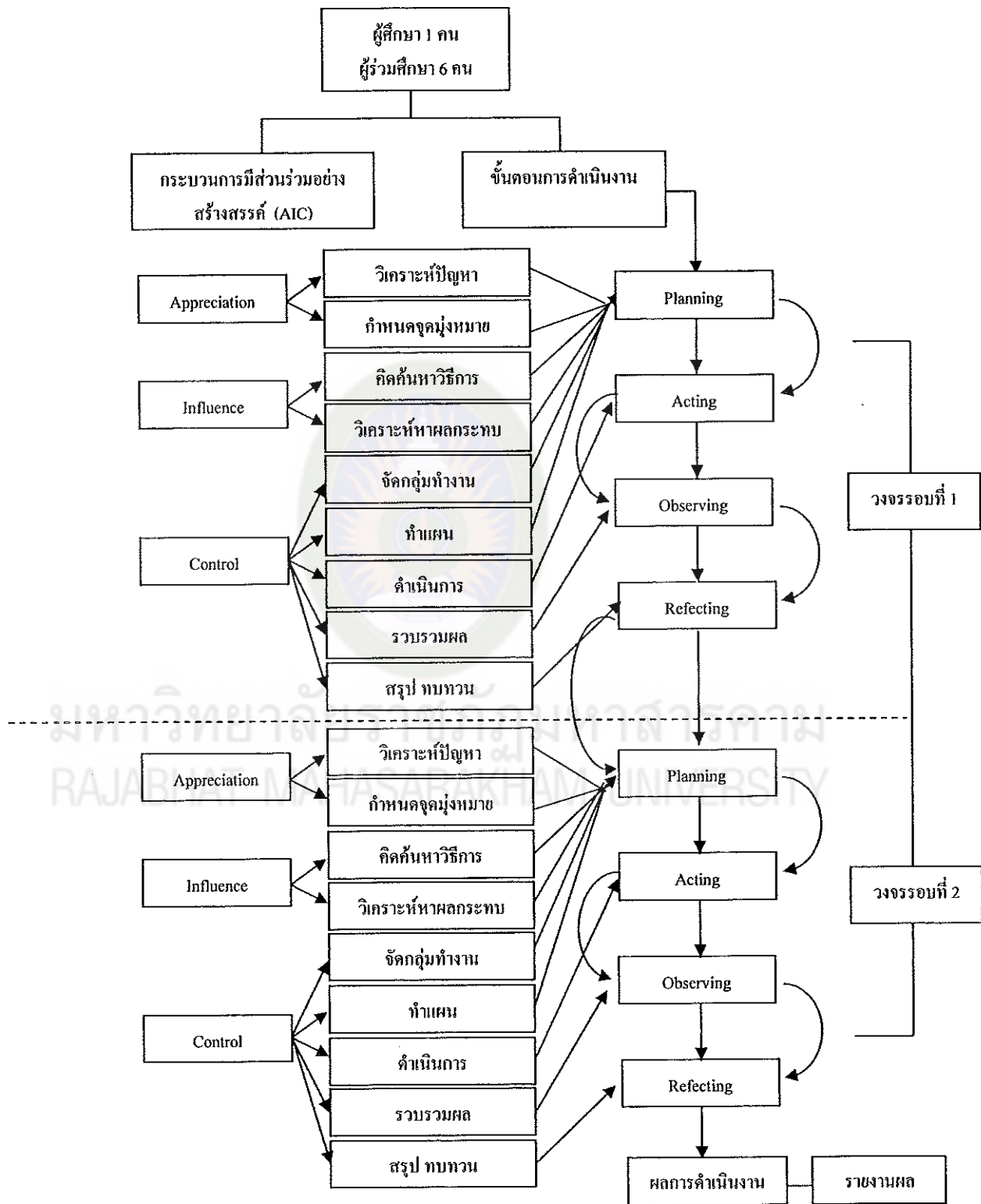
3. การสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยข้อมูลโดยการสังเกตและสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมที่ปฏิบัติทุกระยะ โดยใช้เครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น คือ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

4. การสะท้อนผล (Reflection)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในวงรอบที่ 1 เพื่อปรับปรุงพัฒนาในวงรอบที่ 2 ในส่วนที่เป็นจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่เป็นจุดเด่น กำหนดการส่งเสริม และพัฒนาต่อยอด โดยใช้กระบวนการ 4 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในวงรอบที่ 2 และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการศึกษา ตามตารางที่ 1

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ได้ดังแผนภาพ 4

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ มี 4 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบสังเกต จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

1.1.1 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการแต่งกาย

1.1.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรการรักความสะอาด

1.1.3 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการแสดงความเคารพ

1.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

1.2.1 แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นต่อการจัดประชุมรูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนของผู้เข้าประชุม

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นต่อผลรูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

1.3 เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ รูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

1.4 แบบนิเทศติดตามการดำเนินงานรูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะดังนี้

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการแต่งกาย เป็นแบบสังเกตมีส่วนร่วมพฤติกรรมจากการสังเกต การแต่งกายของกลุ่มเป้าหมายการแต่งกายถูกระเบียบ ถูกต้อง ถูกกาลเทศะ สุภาพเรียบร้อยของนักเรียนเปรียบเทียบเมื่อสิ้นสุดการพัฒนา กับพฤติกรรมดำเนินการ

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรการรักษาความสะอาด เป็นแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมใช้บันทึกพฤติกรรมจากการสังเกตการรักษาความสะอาดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เมื่อสิ้นสุดการพัฒนา เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงด้านวินัยในตนเองด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนเปรียบเทียบกับพฤติกรรมก่อนการดำเนินการพัฒนา

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการแสดงความเคารพเป็นแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมใช้บันทึกพฤติกรรมจากการสังเกตการแสดงความเคารพตามแบบมารยาทไทย ด้านการกราบและการไหว้ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดการพัฒนา เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมด้านการแสดงความเคารพของนักเรียนเปรียบเทียบกับพฤติกรรมก่อนดำเนินการ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เข้าประชุมภายหลังการประชุมปฏิบัติการเสร็จสิ้น

2.4 แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานรูปแบบการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ความคิดเห็นความรู้สึกร่วมกันของผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่มีต่อการดำเนินงาน

2.5 แบบนิเทศติดตาม เป็นแบบบันทึกข้อมูลการให้ความช่วยเหลือแนะนำการดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความ มีวินัยในตนเองของนักเรียนสำหรับผู้นิเทศภายใน

2.6 เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ให้มีความตระหนักมีความรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือแต่ละประเภทด้วยตนเอง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี ด้านคุณธรรมจริยธรรม และวินัยนักเรียน

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือประเภท แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ จากเอกสารและตำราทางวิชาการต่างๆ

3.3 ศึกษารูปแบบและเทคนิคการประชุม แนวคิด ทฤษฎี และหลักการของกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4 กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการบันทึก แล้วกำหนดโครงสร้างของแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ คือ พฤติกรรมด้านการแต่งกายด้านการรักษา ความสะอาด และการแสดงความเคารพ

3.5 นำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบนิเทศติดตาม และเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

3.5.1 นายวิเชียร สมภาร ผู้เชี่ยวชาญการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

3.5.2 นายพิรพงษ์ โลหะมาศ ผู้เชี่ยวชาญกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านค้อนวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 1

3.5.3 นางราตรี โลหะมาศ ผู้เชี่ยวชาญกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 1

3.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะพร้อมจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วงรอบที่ 1 ระยะเวลา 35 วันทำการ

1. การประชุมปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

1.1 Appreciation เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเอกสารประกอบการประชุม จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

1.2 Influence เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม อันทำให้ได้หลักสูตรที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกัน เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เอกสารประกอบการประชุม จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

1.3 Control นำเนื้อหาหลักสูตรมากำหนดเป็นเนื้อหาที่กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เอกสารประกอบการประชุมจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

2. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนด้านการต่างกาย ด้านความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ เก็บข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบนิเทศภายใน จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มเป้าหมาย

3. การนิเทศภายใน การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และประสิทธิภาพ เก็บข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบนิเทศภายใน จากกลุ่มผู้วิจัย และกลุ่มเป้าหมาย

4. การประเมินผล ประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย

วงรอบที่ 2 ระยะเวลา 35 วันทำการ

1. การประชุม พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ บันทึกการประชุม จากกลุ่มผู้วิจัย และกลุ่มเป้าหมาย
2. การนิเทศภายใน เพื่อติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือ แนะนำให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เก็บข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบนิเทศภายใน จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มเป้าหมาย
3. การคัดเลือกนักเรียนดีเด่น ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ เก็บข้อมูลจากแบบสังเกต จากผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย
4. การประเมินผล ประเมินผลสรุปผลการดำเนินงาน เก็บข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัย และกลุ่มเป้าหมาย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการจัดกระทำวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสังเกต มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลและแยกแบบสังเกต ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangation Technique) 3 มิติ คือ
 - 1.1.1 มิติเวลา หมายถึง ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และนักเรียนในการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในบางช่วงของวัน เวลาที่แตกต่างกัน
 - 1.1.2 มิติสถานที่ หมายถึง ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ ครูและนักเรียนในการอบรมเชิงปฏิบัติการ และครู-นักเรียนจากการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบูรณาการต่างสถานที่กันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
 - 1.1.3 มิติบุคคล หมายถึง บุคคลผู้ให้ข้อมูลฝ่ายต่างๆ เช่น ครู นักเรียนศึกษานิเทศก์ประธานช่วงชั้น มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในจากการประเมินผลการสังเกตและการสัมภาษณ์
 - 1.2 จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดตามขอบเขตการวิจัย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ดังนี้

1.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2.2 ร้อยละ (Percentage)

2. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล

2.2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้อาจจัดหมวดหมู่ตามคุณลักษณะของข้อมูลและตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2.3 การสังเกตมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (สมนึก กัทฑิยธนี. 2546 : 41)

เกณฑ์

คะแนน	300	-	5	มาก
คะแนน	240-299	-	4	ค่อนข้างมาก
คะแนน	180-239	-	3	ปานกลาง (ผ่านเกณฑ์)
คะแนน	120-179	-	2	ค่อนข้างน้อย
คะแนน	60 – 119	-	1	น้อย

การผ่านเกณฑ์การประเมินจะต้องปฏิบัติในระดับปานกลางขึ้นไป

2.4 นำเสนอข้อมูล สรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ร้อยละ (Percentage)